

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מהפכת הסמוראים של יפן: הרסטורציה של מייג'ו - 46108

תאריך עדכון אחרון 17-08-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי אסיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר דני אורבך

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: dannyorbach@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: יום חמישי, 15:00 עד 16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

יפן היתה אחת המדינות הלא-אירופיות הראשונות שהצליחו להביס את המעצמות הקולוניאליות המערביות במגרשן שלהן. כבר ב-1905, רבים באסיה, המזרח התיכון ואפריקה צפו בהתלהבות בניצחון הצבאי המפתיע של יפן על רוסיה, אחד הניצחונות הראשונים של מדינה אסיאתית על אימפריה מערבית. כמה עשרות שנים לאחר מכן, יפן נחשבה כבר למעצמה צבאית מהשורה הראשונה, שהצליחה להפתיע ולהשפיל את ארצות הברית בפרל-הרבור. אפילו תבוסתה המוחצת של האימפריה היפנית במלחמת העולם השנייה, לא עמעמה לחלוטין את קסמו של ה"מודל היפני" בעיני משקיפים מקומיים וזרים. התיעוש והמודרניזציה המהירה שהולידו את המודל הזה, ראשיתם ברסטורציה של מייג'י, מהפכה שחוללה קבוצה של סמוראים צעירים ב-1868. הקורס עוסק באירועים הדרמטיים של אותה שנה, בתהליך ההיסטורי שהוביל אליהם ובתרומתם למודרניזציה של יפן והפיכתה לאימפריה בסדר גודל בינלאומי.

בחצי הראשון של הקורס, נסקור את ההיסטוריה של יפן בשלהי תקופת אדו וראשית תקופת מייג'י, מעגינת הספינות השחורות של קומודור פרי במפרץ אדו ב-1853, עבור ברסטורציה של שנת 1868, ועד למרד סאצומה ב-1877 שסיים את תקופת המהפכה (והונצח בסרטו של טום קרוז, "הסמוראי האחרון"). נדון בתהליכים ההיסטוריים שהובילו לנפילת המשטר הפיאודלי של משפחת טוקוגאווה והאליטה הסמוראית ששמרה לה אמונים. נפגוש הוגים רומנטיים-לאומיים, סמוראים שהפכו לטרוריסטים, מתנקשים בסמטאות אפלות, אדונים פיאודליים שקועים בחובות, איכרים מורדים וחוזים דתיים. ננדוד בין ערי טירה לבתי ספר לסיוף, בניסיון למפות את הרשתות החשאיות שעמדו בבסיס הרסטורציה. בחצי השני של הקורס, נדבר על הרסטורציה עצמה ועל המערכת הפוליטית החדשה שנבנתה לאחריה. לבסוף, נדון בהתפרקות הקואליציה המהפכנית שחוללה את רסטורציית מייג'י ובמערכת שנבנתה מחורבותיה, הבסיס להצלחה המסחררת, המשבר והטרגדיה של יפן המודרנית.

מטרות הקורס:

לרכוש הבנה עמוקה של התהליכים ההיסטוריים שהובילו לרסטורציה של מייג'י, וכן דיון בהשלכותיה ההיסטוריות על המודרניות היפנית והתפתחותה של יפן המודרנית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:
כמתואר לעיל

דרישות נוכחות (%) :

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות פרונטליות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שבוע 1: התחלות

1. דיון פתיחה

2. תיאורית המודרניזציה ומבקריה: האם יש "שורשים" למודרניזציה של יפן?
קריאה:

Garon, "Rethinking Modernization" (entire article)

Dower, "E.H. Norman", pp.55-103

Wilson, *Patriots and Redeemers*, pp.1-13

שבוע 2: העולם של אתמול – יפן של טוקוגאווה ומערכת הבאקו-האן

1. איזונים, בלמים ואידיאל ההרמוניה: מערכת הבאקו-האן

2. אידיאלים ועבר מדומיין: הקיסר, שינטו ולימודי הלאום

קריאה:

Gordon, *Modern History of Japan*, pp.11-47

Wilson, *Patriots and Redeemers*, pp.29-43

Burns, *Before the Nation*, pp.68-102, 187-98

Codes for the Warrior Households, Imperial Court and Court Nobility, Sources of Japanese Tradition (hereafter cited as SOJT), pp.12-19

Selections from the Writings of Motoori Norinaga, SOJT, pp.496-507

Selections from the Writings of Hirata Atsutane, SOJT, pp.509-14

שבוע 3: העולם משתנה: משטר טוקוגאווה במשבר

1. רשתות של סיוף: אומנויות לחימה ושורשי המרד

2. אורז וגאולה: מרידות עממיות והקריאה לתיקון עולם

קריאה:

Hurst, *Armed Martial Arts of Japan*, pp.82-103

Jansen, Sakamoto, pp.79-93

Wilson, *Patriots and Redeemers*, pp.77-123

Selections from the Writings of Aizawa Seishisai, SOJT, pp.618-27

שבוע 4: שני האנים בעייתיים

1. האוצר הסודי: צ'ושו והמשבר הכלכלי ביפן

2. מדינה בתוך מדינה: סאצומה בסוף תקופת טוקוגאווה

קריאה:

Craig, *Chōshū*, pp.9-17, 26-50

Ravina, *The Last Samurai*, pp.13-24, 27-35, 44-52

שבוע 5: המערב מידפק על שערי יפן: חוזים לא שוויוניים והתנועה לגירוש הזרים

1. הספינות השחורות: קומודור מתיו פרי ופתיחת יפן

2. כבד את הקיסר, גרש את הברברים: לידתה של התנועה לגירוש הזרים

קריאה:

Ravina, *Last Samurai*, pp.52-77
Jansen, *Sakamoto*, pp.95-124
Harootunian, *Toward Restoration*, pp.184-246
Selections from the Diary of Townsend Harris (uploaded to Moodle)
Selections from the Memoirs of Ernest Satow (uploaded to Moodle)
Selected letters of the Satsuma Students in Britain (uploaded to Moodle)

שבוע 6: טרור ומהפכה
1. לוחמים עם שאיפות נעלות: עלייתה ונפילתה של תנועת השישי
2. מהפכה: סופו של משטר טוקוגאווה

קריאה:
Walthall, The Weak Body, pp.165-203 or Huber, "Men of High Purpose" (entire article)
Beasley, The Meiji Restoration, pp.214-300
Selections from the Writings of Yoshida Shōin, SOJT, pp.657-7
Selections from the Writings of Fukuzawa Yukichi, SOJT, pp.657-61
Reform Proposals of Sakamoto, Saigō and Ōkubo, SOJT, pp.661-5
Edict to Subjugate the Shogun, SOJT, p.670

שבוע 7: הרסטורציה של מייג'י
1. המירוץ אחר היהלום: קואליציית הרסטורציה ואויביה
2. זינוק לאפלה: הצו לביטול הפיאודליזם
קריאה:

Beasley, The Meiji Restoration, pp.300-25
Umegaki, After the Restoration, pp.50-75
Breen, "Imperial Oath" (entire article)
The Charter Oath, SOJT, pp.671-2
Memorial on the Proposal to Return the Registers, SOJT, p.674
Selections from the Diary of Kido Takayoshi (uploaded to Moodle)
Imperial Rescript on the Abolition of the Domains, SOJT, p.676

שבוע 8: הקואליציה מתפרקת
1. המשלחת של איוואקורה: טיול מסביב לעולם ורפורמות
2. המשלחת שלא נסעה: הויכוח על קוריאה וסופה של ברית הרסטורציה
קריאה:
Translator's introduction to the Diary of Kido Takayoshi, vol. II
Umegaki, After the Restoration, pp.157-78
Ravina, Last Samurai, pp.151-91
Writings of Participants in the Iwakura Mission: Selections, SOJT, pp.677-81
Position Papers on the Expedition to Korea: Selections, SOJT, pp.683-8

שבוע 9: אתגרים בנשק ובעט

1. רצחניים אבל אופטימיים: מזימות קשר ומרידות בראשית תקופת מייג'י
2. התנועה לחירות וזכויות העם: לידתה של אופזיציה ליברלית קריאה:

Orbach, *Culture of Disobedience*, pp.120-45

Umegaki, *After the Restoration*, pp.179-212

Gordon, *Modern History of Japan*, pp.77-94

Position Papers and Petitions for Constitutional Assembly: Selections, SOJT, pp.721-7

Position Papers on Constitutional Questions: Selections, SOJT, pp.734-42

שבוע 10: סופה של תקופה

1. מרד סאצומה
2. תרופה עם תופעות לוואי: הרפורמות של ימגאטה וזכות הפיקוד העליון קריאה:

Buck, "Satsuma Rebellion" (entire article)

Drea, *Japan's Imperial Army*, pp.47-70

EPS

Selected original documents from Mounsey, Satsuma Rebellion (uploaded to Moodle)

Selections from the Diary of Kido Takayoshi (uploaded to the course site)

שבוע 11: ראשיתה של אימפריה חוקתית

1. חוקת מייג'י: מרכז וביזור הכוח הפוליטי
2. קדימה לאסיה: תקופת מייג'י והאימפריאליזם המימטי של יפן קריאה:

Eskildsen, "Of Civilization and Savages" (entire article)

Duus, *The Abacus and the Sword*, pp.29-66

Gordon, *Modern History of Japan*, pp.88-94, 114-38

Umegaki, *After the Restoration*, pp.179-83

Selected Documents on Nationalism, Imperialism and Pan-Asianism, SOJT, pp.789-804

The Meiji Constitution (uploaded to Moodle)

The Role of the Emperor: Selection from Itō Hirobumi's Commentaries on the Constitution (uploaded to Moodle)

שבוע 12: השלכות היסטוריות

מורשת הרסטורציה: נס של מודרניזציה או הדרך למלחמת העולם השנייה?

שבוע 13: שאלות למבחן ודיון חופשי

חומר חובה לקריאה:

חומר לקריאה נוספת:

לאילו שאינם בקיאים בתולדות יפן המסורתית, מומלץ לקרוא:
בן-עמי שילוני. יפן המסורתית: תרבות והיסטוריה. ירושלים ותל אביב: הוצאת שוקן, 1995.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

חובות הקורס

1. נוכחות בשיעורים

2. קריאת החומר הביבליוגרפי באופן שוטף. כמעט כל חומרי הקריאה נסרקו למודל או שזמינים אונליין. כשאתם קוראים את המאמרים וקטעי הספרים שבסילבוס, אתם לא חייבים לקרוא הכל בקריאה קרובה. מומלץ לקרוא חלק מהם מהמאמרים היטב (בעיקר את אלו שמעניינים אתכם), ואחרים - ברמה שתאפשר לכם להבין את הטיעון של הכותב והאופן שבו הוא מבסס את מסקנותיו. כפי שתראו להלן, המבחן יכול מנעד רחב של בחירה. ככל שתקראו יותר, כך הבחירה שלכם תהיה גדולה יותר.

3. מבחן בית על החומר שלמדנו במהלך הסמסטר, אותו תתבקשו להגיש תוך חודש ימים. במבחן יהיו שלושה פרקים, שבכל אחד מהן חמש שאלות פתוחות המבוססות על חומר הקריאה. עליכם לבחור שאלה אחת מכל פרק. כלומר, תענו על 3 שאלות מתוך 15. כל השאלות יהיו שאלות חשיבה, שידרשו בקיאות ויישום של החומר הנלמד. תשובה טובה תכלול התייחסות נרחבת לעובדות, לחומר הקריאה, וכן טיעון הגיוני וסדור. תשובה ללא טיעון, שתגולל אך ורק עובדות, לא תקבל ציון גבוה במיוחד. תשובה מושלמת (ציון 100) תכלול גם עדויות למחשבה מקורית, והתייחסות לטיעוני נגד אפשריים (כלומר, הסברים חלופיים שעלולים לסתור את הטיעון שלכם).